І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 22. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 1-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1958 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 22. VOL. LXV.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ ЗМЕНШУВАТИ МИТА, ЩОБ ПРОТИДІЯТИ ЕКСПАНСІЇ МОСКВИ

Вашингтон. — Уряд Айзенгавера звернувся до Конґресу з пропозицією поширити час дійсности програми взаємної торгівлі на п'ять років, починаючи з 30 червня ц. р. У спеціяльному зверненні, переданому в цій справі до Сенату і Палати Репрезентантів, през. Айзенгавер вимагає повновластей зменшувати спеціяльні митні тарифи в найближчих п'яти роках, по п'ять процент кожного року, зменшити на три процент актуальні імпортові ставки відповідно до вартости імпортових товарів і зменшувати до половини імпортові оплати, встановлювані згідно з вартістю імпортованих товарів, які перевищають 50 проц. існуючих митних тариф. Пропозиції Президента в цьому зверненні сформульовані були секретарем торгівлі Віксом, подані були на руки спікера Палати Репрезентантів Сема Рейбирна. У своєму зверненні през. Айзенгавер опрокидує дуже рішуче існуючий серед конґресових кіл погляд, що високі митні ставки є конечні для охоронювання і добра американської індустрії. • На думку Президента, втримування високих митних ставок й оплат у ЗДА викликує неминуче збільшування таких же митних тариф на американський імпорт закордоном і в результаті воно не посилює американського господарста але його послаблює. В конґресових колах є багато рішучих противників пропонованої през. Айзенгавером торговельної політики, які будуть всіми силами і засобами поборювати урядову пропозицію в справі зменшення митних тариф й оплат. Сумніваються в можливість продовження дійсности акту про взаємні торговельні пакти на вимаганих Президентом п'ять років навіть прихильники цієї пропозиції, які думають, що Конґрес ухвалить бажані урядом повновласті щонайбільше на два або три роки. Свою пропозицію в справі зменшення митних ставок мотивує Президент конечністю протидіяти совєтській торговельній експансії.

Совєти зазнають повного знищення, якщо б відважилися на війну

Вашинґтон. — Шеф Морських Операцій адмірал Арлі А. Бирк зізнавав на Сенатській підкомісії Готовости і сказав, що, на його думку, СССР не відважиться заатакувати ЗДА. „На мою думку, казав адмірал Бирк, ніщо не могло б охоронити Росії перед повним знищенням, якщо б вона відважилася атакувати". Ми знищили б СССР, коли б він атакував теперішньою зброєю, і також тоді, коли б комуністи почали війну, мавши іншу, новішу зброю, — твердив адмірал Бирк. Цей свідок зізнав, що незабаром надійде такий час, що і ЗДА і СССР розбудують так свою зброю, що могли б себе взаємно знищити. Та Нікіта С. Хрущов буде обережний і не відважиться на те, щоб почати війну. СССР старатиметься тоді поширювати свої впливи при допомозі економічного підбою. Світове напруження, на думку адмірала Бирка, триватиме довгі роки, і тому ЗДА мусять постійно дбати про своє озброєння.

Конґресова комісія погоджується на законопроєкт про заступництво президента

Вашингтон. — Правнича підкомісія в Палаті Репрезентантів узгіднила законопроєкт про заступництво президента на випадок його нездібности виконувати свої обов'язки. З цим законопроєктом погоджується і спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн, який досі твердив, що не треба окремого нового закону в цій справі. Гадають, що і повна Правнича комісія в цій палаті погодиться на цей законопроєкт. Головні пункти його є такі: 1. Якщо сам президент вирішить, що він не є здібний виконувати свої обов'язки, то його функції перебирає віце-президент, а якби його не було, то той, хто є найближчий до заступства президента. 2. Про нездібність президента рішає окрема комісія, очолювана віце-президентом, який не має права голосу. До цієї комісії мали б належати (крім віце-президента): державний секретар, спікер Палати Репрезентантів і тимчасовий провідник Сенату та провідники обох великих партій в обох палатах. Комісія мала б діяти згідно з порадою компетентної лікарської комісії. — Гадають, що в Сенаті немає потрібної атмосфери, щоб цей законопроєкт був прийнятий на цьогорічній сесії.

ПРЕЗИДЕНТ ВИЇХАВ НА ВІДПОЧИНОК ДО ДЖОРДЖІЇ

Вашингтон. — З Білого Дому повідомили, що президент Айзенгавер 31-го січня перед полуднем мав відлетіти на триденний відпочинок до Огести, Джорджія. З Президентом полетів також і його лікар генерал Говард МекСнайдер та його особистий секретар Джеймс С. Гаґерті. До столиці Айзенгавер має вернутися в неділю 2-го лютого. Гаґерті заявив, що Айзенгавер прийме в Огесті „одного або й більше відвідувачів", і буде грати в ґольфа.

В АМЕРИЦІ

● **У місті Куотітлан в Мехіко** померла 111-річна Марсіяна Контрераз Домінґес, що, як твердять її приятелі, ніколи не хворувала.

● **44-річний Чарлз Рейні** з Филаделфії під час судового процесу в справі аліментів, кинув на суддю Біблію, на яку присягав. За цей блюзнірський вчинок він дістав від судді на два місяці більшу кару ув'язнення.

● **Економічний Альманах** Крайової Промислової Конференції стверджує, що минулого року 54 відсотки нефармерського населення ЗДА мало свої власні доми, а в 1949 році — тільки 44. У 1956 році промислові робітники мали пересічно по 3 години тижнево надчисельної праці, а в 1957 році — 2.6 години.

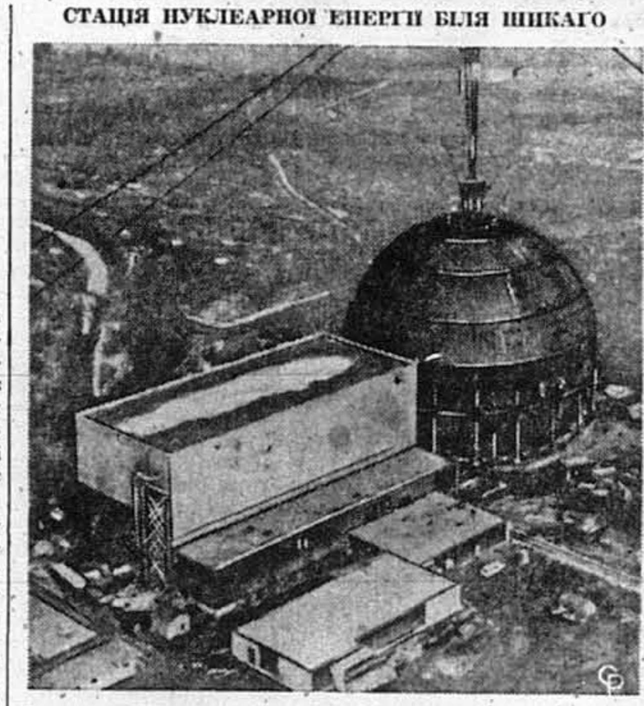
● **5-го березня** ц. р. канадійська пошта випускає 5-центову марку з нагоди Міжнародного Геофізичного Року.

● **Комісар в'язниць** Нюйоркського стейту, Томас Дж. МекГаф, повідомляє, що в 1957 році число заарештованих за більші злочини збільшилося на 13.7 відсотка супроти 1956-го року і на 25.8 відсотка супроти 1955-го року. Загальне число заарештованих за більші злочини в 1957 році у Нюйоркському стейті становило 45,787.

● **1-го січня 1958 р.** число населення Канади виносило 16,887,000 — на 806,000 більше як в 1956-му році.

● **Республіканський** конґресмен із Ню Йорку Пол А. Фіно заявив, що численні сенатори й конґресмени прихильно ставляться до проєкту директора бюджету Персівела Ф. Брандейджа ввести федеральну льотерію при допомозі державних бондів.

СТАЦІЯ НУКЛЕАРНОЇ ЕНЕРГІЇ БІЛЯ ШИКАГО

50 миль на південний схід від Шикаґо будують велику електрівню, — 180.000 кіловатів, — порушувану нуклеарною енерґією. Вона буде закінчена в 1960-ому році і коштуватиме 45 мільйонів долярів.

Вибух водневої бомби на Місяці спричинив би потоп на Землі

Ню Йорк. — Шведський інженер Роберт Енґстром надіслав листа до Американського Ракетового Товариства і до Американського Міжплянетарного Товариства, в якому остерігає, що експльозія водневої бомби на Місяці могла б спричинити такий високий приплив океанів і морів, що на нашій Землі був би справдішній потоп. На думку шведського вченого вибух 20-меґатонової водневої бомби (сила 20 мільйонів тонн вибухового матеріялу ТНТ) може порушити міжплянетне відношення між Землею і Місяцем, бо внаслідок цієї експльозії виникла б така сильна енерґія, яка могла б відсунути Місяць від Землі. І тому інженер Енґстром домагається, щоб науковці докладно провірили справу водневої експльозії на Місяці.

Число безробітних в січні збільшилося до 4.5 мільйона

Вашингтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічел передбачує, що число безробітних в місяцях січні, лютому і березні цього року становитиме від 4-ох до 4,5 мільйона, а в квітні почне поволі зменшуватися. Статистичні бюра департаментів праці і торгівлі опублікують докладне число безробітних в січні цього року аж в половині лютого, але вже тепер можна передбачати, що воно виноситиме коло 4.5 мільйона. В грудні 1957 р. число безробітних становило 3,4 мільйона, в січні звичайно воно збільшується внаслідок зменшення праць у фармерстві і в будівельному промислі, але цього року число безробітних в січні збільшилося також і внаслідок економічної знижки. Число безробітних в травні 1958 р. мало б виносити тільки 3,7 мільйона, якщо зменшуватиметься економічна затримка. Коли ж буде цей, 1958 рік злим роком для автової продукції, то число безробітних може збільшитися до 5 мільйонів. „Якщо безробіття пошириться і на торгівлю та на бюрові праці — тоді настануть дійсно тяжкі часи", — заявив один з економістів. Мічелл сподівається, що внаслідок збільшення видатків на зброєння економіка країни почне знову зростати, але деякі економісти твердять, що зріст зброєнь не матиме впливу на господарку країни.

ВІДЗНАЧЕННЯ СОРОКОВИХ РОКОВИН У БРІДЖПОРТІ, КОНН.

Бріджпорт. — Заходами Відділу Українського Конґресового Комітету, під проводом голови Відділу п. Мирона Стахова і секретаря Українського Народного Дому п. Осипа Слівінського, перший раз в історії Бріджпорту, дня 22-го січня ц. р., на будинку Міської Управи піднесено український прапор, а мейор міста п. С. Тедеско відчитав Декляравцію про проголошення „Українського Дня". Вже дня 17 січня делеґація у складі: п. М. Стахова, п. Слівінського та пароха української католицької церкви о. Ярослава Шуста відвідала мейора міста і передала йому український прапор і англомовні видання про Україну для міських бібліотек. Рано, 22 січня, хоч був це робочий день і падав дощ, поважне число українців зібралося перед будинком Міської Управи, де о 9-ій год. піднесено український прапор і посадник Тедеско відчитав проклямацію. Зчерги п. Стахів виголосив промову, в якій підкреслив незламну волю українського народу, виявлену Четвертим Універсалом перед сорока роками встановити вільну, ні від кого незалежну українську державу. Після промови п. Стахова, діти вручили посадникові на спогад різьблену тарілку. На закінчення хор відспівав американський та український гимни.

В доповненні до цих святкувань, у неділю 26 січня, при вщерть заповненій залі Українського Народного Дому, відбулася Святочна Академія. Основну доповідь виголосив п. Володимир Чубатий. Звернення УККА до українського громадянства, уривки Четвертого Універсалу і проклямацію губернатора стейту Конектикат відчитав п. М. Стахів. Хор греко-кат. церкви Покрови Пресвятої Богородиці, під орудою проф. І. Козака відспівав дві пісні: „Вкраїно Мати, кат сконав" — Стеценка, та „Слава Україні" — Гайворонського і діти з місцевої парохіяльної школи (Ярема Бабій, Ірина Борис, Оксана Шуст і Ліда Бабій) виголосили низку деклямацій.

Франція дістала нову велику позику

Вашингтон. — У висліді довших нарад, що їх вела у Вашингтоні французька делеґація під проводом фінансового експерта Жана Монне, оприлюднено комунікат та заяви окремих учасників цих нарад, в яких стверджується признання фракції фінансової допомоги разом на суму $655,000,000. На цю суму склалася позичка від Банку для Експорту-Імпорту та від ЗДА. Водночас велися переговори з Міжнародним Монетарним Фондом у Вашингтоні та Европейською Унією Виплат у Парижі. Ця остання Унія побільшить свої кредити для Франції на рівновартість $250,000,000. Міжнародний Монетарний Фонд погодився дати $131,250,000, а З'єдинені Держави обіцяли дати поміч до висоти $274,000,000. Однак насправді з цієї квоти Франція дістане в цьому році в квартальних ратах квоту — $96,000,000. На $45,000,000 обраховано нові достави зброї для Франції. Ця нова закордонна, частинно західньо-европейська, частинно американська позичка має заґарантувати Франції переведення внутрішніх фінансових заходів і реформ, які мають на цілі стабілізувати франк, протиставитись інфляції та довести до вирівняння великого дефіциту, що наріс із нездорового торговельного балянсу.

Жиди з Польщі масово еміґрують до Ізраїлю

Варшава. — В минулому році кругло 33,000 жидів виеміґрувало з Польщі до Ізраїлю, себто половина всіх тамошніх жидів. Між тими, що виїхали, було й 2,000 християн, із мішаних подруж. Причиною того масового виїзду був наворот антисемітської хвилі в Польщі поруч із труднощами, в яких репатрійовані з Совєтського Союзу жиди, польські державні громадяни, опинились на західніх землях нинішньої Польщі, де їх поселювано. Вони не вміли, або не хотіли поселюватись на ріллі й переставлятись на хліборобський стан, а господарська криза в Польщі й скорочення польського державно-адміністраційного апарату внеможливлювали їм інші можливості праці. Щойно під кінець минулого року еміґрування жидів з Польщі сповільнилось внаслідку гострої акції урядових чинників проти антисемітизму та одночасного підвищення оплат за закордонний пашпорт і право на виїзд. Також уряд СССР формально запротестував, що репатріянти до Польщі насправді тільки переїздять через Польщу й виїздять за кордон. Але, приїхавши до Ізраїлю, новим тамошнім поселенцям також не легко, особливо ж дуже прикро християнам, які стрічаються з проявами ворожости, — твердять західні обсерватори в Ізраїлі. Тому деяка частина жидів з Польщі — вернулась до Польщі назад. Однак цей поворот охопив досі тільки сім родин і невелику кількість парубків. Жидівські чинники рішуче спростовують вістки, наче б із Ізраїлю масово втікали нові переселенці з Польщі. З СССР має прибути до Польщі ще коло 10,000 жидів.

Німеччина не хоче платити додатково на утримання чужих військ

Париж. — Французький уряд звернувся до постійної Ради НАТО з проханням дати Франції фінансову допомогу, потрібну для вдержання в Західній Німеччині французького війська. Правда, Франція не означила висоти суми, ані не загрозила відкликанням військ на випадок незадовольнення її просьби. Франція втримує у Західній Німеччині коло 30,000 війська, бо решту забрала відтіль геть — на Альжирський фронт. Англія має в Західній Німеччині коло 65,000 вояків і саме дістала згоду від Ради Західньо-европейської Унії забрати дальших 8,500 вояків. Англія має спір з Західньою Німеччиною за $140,000,000, що їх домагається від Німеччини на покриття одної четверті коштів утримання того війська. Західньо-німецький уряд відмовляється платити ці гроші, але всетаки заплатить в цьому році поважну суму $286,000,000 для всіх трьох західніх великодержав, що стаціонують свої війська в Зах. Німеччині. ЗДА втримують там коло 225,000 вояків.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ В ТОРОНТІ

Свято 40-ліття державности України відбулося в Торонті в неділю 26 січня ц. р., заходом Комітету Українців Канади при співучасті Ліги Визволення України та її братніх організацій. Українська громада Торонта заповнила по береги величаву, найкращу в Торонті залю кіна Одеон. Центральною точкою програми була промова запрошеного з Америки професора міннесотського університету Ол. Неприцького-Грановського і слово дир. І. Вараниці. Обі промови взаємно себе доповнювали, хоч промова проф. Грановського була більш чуттєвого і синтетичного, а слово дир. Вараниці більш політично-принципового характеру. Відкрив Свято промовою голова КУК у Торонті адв. Д. Штокало.

В мистецькій частині програми виступала співачка Ганна Шерей з Ню Йорку яку публіка оваційно привітала.

Дальші точки програми Свята заповнили відомі в Торонті місцеві мистецькі сили. Дві бездоганні хорові виступи на початку і на кінці програми дали: мішаний хор Катедри св. Володимира під управою Ю. Головка, і чоловічий хор СУМ „Прометей" під управою І. Туркевича, мистецьке читання новелі Гр. Косинки „На золотих богів" — Віра та Ростислав Василенки, сопранове сольо — Стефа Федчук, баритонове сольо — Григорій Трошевич, і тенорове сольо та дует із Стефою Федчук — Василь Тисяк.

ПРОХАЄМО ПРОБАЧЕННЯ...

У вчорашньому повідомленні про „Український День в Сиракюзах" у реченні, що починається словами: „Присутніми на церемонії..." (22-й рядок згори) трапилася друкарська помилка, бо пропущено один рядок тексту. Відносно речення має звучати: „Присутніми на церемонії-підписання проклямації були всі члени Ювілейного Комітету в складі: о. Йосип Шоловка (від Української Католицької Церкви св. Івана Хрестителя), о. Олексій Потульницький (від Української Православної Церкви св. Ап. і Єв. Луки), о. Леонтій Квартирук... (і дальше, як надруковано).

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Дев'ятий Звичайний З'їзд Федерації Товариств Українських Студентів-Католиків „Обнова"** відбувся в днях 29—30 грудня м. р. в Лювені (Бельгія). У з'їзді взяли участь делеґати Товариства Лювену, Мадриду, Парижу, Мюнхену і Филаделфії. Президентом Федерації обраний Т. І. Кіс із Лювену.

● **Проф. Євген Онацький,** голова Української Центральної Репрезентації в Арґентині, зрезиґнував із становища головного редактора журналу „Дзвін", що його видає Управа Братства св. Покрови. Проф. Онацький був головним редактором „Дзвону", починаючи з лютого 1953 року.

● **З'їзд Союзу Українських Організацій в Австралії** відбувся в днях 24—26 грудня м. р. у Мелбурні. Дотеперішню Управу СУОА очолювала пані Л. Гасевська-Денес. З'їзд обрав нову Управу з інж. Б. Шеметом у проводі. Членами Управи обрано таких осіб: О. Присташевського, О. Кліоновського, Я. Гевка, Я. Мулку, І. Гіжовського та О. Виклинця, суду: В. Литвина, З. Дужинського та В. Харуцького, а контрольної комісії: В. Коцюмбаса, П. Верещакату та І. Слинька. Головою з'їзду був Осідач.

● **65-річчя професора Августина Штефана,** видатного діяча Карпатської України, міністра шкільництва в її уряді і голови першого Сойму Карпатської України, відзначить Братство Карпатських Січовиків спеціяльними урочистостями 22—23 березня у Торонті.

ЗДА БОРОНИТИМУТЬ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВ БАГДАДСЬКОГО ПАКТУ

КОНФЕРЕНЦІЯ 5-ох ДЕРЖАВ З УЧАСТЮ ЗДА ЗАКІНЧИЛАСЬ СТВЕРДЖЕННЯМ АКТУАЛЬНОСТИ КОМУНІСТИЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

Анкара. — Державний секретар Доллес, промовляючи на самому кінці конференції 5-ох держав Багдадського пакту, заявив, що доктрина Айзенгавера має таке саме значення, як приналежність З'єдинених Держав до Багдадського пакту. Таким чином державний секретар запевнив членів Багдадського пакту про фактичну, хоч не формальну, участь ЗДА у тому політично-військовому бльоці. Він заявив ще раз готовість ЗДА боронити середньо-східні країни проти комуністичної аґресії. Конференція 5-ох держав Багдадського пакту з активною участю ЗДА закінчила свої чотириденні наради проголошенням комунікату, в якому дуже гостро й виразно підкреслено антикомуністичну ціль цього військово-політичного бльоку та вказано на актуальність небезпеки збоку комуністичної аґресії. Ця конференція тривала в Анкарі від 27 до 30 січня ц. р. з участю прем'єрів Туреччини, Ірану і Пакістану, кол. прем'єра Іраку та міністрів закордонних справ Англії і ЗДА. Формально ця конференція називалася четвертою сесією Ради Багдадського пакту. В обширному заключному комунікаті спеціяльно підкреслено значення приявности на тій конференції державного секретаря Доллеса. Пригадано, що „Багдадський пакт виріс із бажання народів цього обширу знайти безпеку проти комуністичного імперіялізму й інспірованого комунізмом верховодства в будьякому виді чи формі". Учасники конференції ствердили з вдоволенням, що „не зважаючи на атаки проти пакту і його членів, пакт розвинувся в сильну і суцільну організацію, яка дає найкращу надію на збереження миру, безпеки і незалежности в цьому обширі". „Ціллю пакту є вільний союз між рівними партнерами, є оборона і безпека в обширі. Це життьова справа світового миру, який користає із конструктивної співпраці між 120 мільйонами народів, учасників пакту, здебільша мусульманської віри". Ствердивши надалі повну актуальність і конечність Багдадського пакту з його давніми цілями, в офіційному комунікаті говориться буквально: „Рада визнає потребу постійного розкривання відомої комуністичної техніки, яка займається підривною пенетрацією, що її представляється, як приязне співіснування і поміч для малорозвинених народів. Під час коли вільний світ вживав постійних важливих заходів задля наділення свободою і признання державної незалежности багатьом народам в останніх роках, і під час коли він намагається розв'язувати проблеми в цьому обширі в дусі справедливости і рівности, то Рада з прикрістю ствердила, що комунізм, змагаючи до своїх цілей намагається використовувати націоналізм, страх перед війною, економічні труднощі, хвилю арабських втікачів, „колоніялістів" і африкансько-азійський сантимент для своєї пропаґанди і для акції контрольованих комуністами організацій. Комуністичні намагання опанувати цей обшир методами посередньої аґресії, як інфільтрація і підривна акція, становлять небезпеку і закликають до постійної зоркости та ще більшої солідарности".

В комунікаті підкреслюється повну гармонію поглядів і співпраці між членами пакту. Заповіджено найближчий з'їзд членів пакту на липень цього року в Лондоні.

ЗДА признали державам Багдадського пакту дальших 10 мільйонів

Анкра. — Державний секретар Дж. Ф. Долес заявив на конференції держав Багдадського пакту в столиці Туреччини Анкарі, що ЗДА признають додаткових $10,000,000 на кращу телефонічну й радієву комунікацію поміж чотирма державами того пакту, а саме — Туреччиною, Іраном, Іраком і Пакістаном. Ця субвенція має бути ще затверджена Конґресом. Доллес звернув увагу, що вільний світ дав малорозвиненим країнам куди більшу допомогу, ніж Совєти, тим паче, що совєтська допомога має завжди на увазі власні стратегічні користі. З усієї совєтської допомоги — 40% дістав Єгипет, а 20% Сирія. — Державний секретар Доллес конферував довше довірочно з головою делеґації Іраку, кол. прем'єром Нурі ас-Саїдом та англійським міністром закордонних справ Ллойдом. Зокрема відбулись теж наради Доллеса з турецьким прем'єром Аднаном Мендересом. Поруч із нарадами середньо-східнього Багдадського пакту, в тому самому часі в Анкарі, у зв'язку з перебуванням на тій конференції англійського міністра закордонних справ Ллойда, відбувались важливі наради над справою Кипру, в яких брав участь кипрський губернатор Ю. Фут. Він вернувся вже на Кипр.

У СВІТІ

● **До Голляндії** прибули 2,000 із 45,000 голляндців, що мусять залишити Індонезію. Більшість з них десятки років або взагалі ніколи в своєму житті не були в Голляндії, не розуміють її проблем і зв'язані духово, ба навіть кровно, через мішані подружжя, з південно-східньою Азією і Океанією. Тому відразу між ними й голляндськими автохтонами витворилась напружена атмосфера.

● **Італія** — остання в Европі країна, в якій законно були дозволені публічні доми. Щойно у вівторок цього тижня італійський парлямент прийняв закон про примусове закриття 560 таких домів протягом найближчих шістьох місяців. Уряд зобов'язаний створити реабілітаційний центр для 3,300 жінок, мешканок публічних домів. Головною заслугою в переведенні цього закону має 70-річна сенаторка Анджеліна Мерлін. Хоч вона соціялістка, в цій справі підтримала її урядова Християнсько-Демократична партія.

● **Стаціонований у Західній Німеччині** американський лейтенант Вільям Б. Мортон відмовився подати руку своєму новому зверхникові, капітанові Карлові О'Келлі муринові. Його негайно перевели з тієї військової частини і, мабуть, поставлять перед суд. Мортон бороniться тим, що він, мовляв, віддав військову честь капітанові-муринові, але подавання руки — це товариська функція, до якої він не зобов'язаний.

● **У столиці Кипру, Нікозії,** відбулася похоронна маніфестація турків: хоронили 8 осіб турецької національности, які згинули з рук англійських поліціянтів під час вуличних заворушень. Домовини були вкриті турецькими прапорами. Проте, похорон відбувся спокійно, і після нього 10,000 учасників розійшлись по домах. Турецький провід на Кипрі видав заяву, в якій твердить, що турецька меншина на Кипрі не ставиться вороже до Англії.

● **Сирійський президент** Шукрі аль Куватлі дістав від совєтського „президента" Климентія Ворошилова подарунок: літак на 32 особи, з кабінетом і спальнею.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЛЯНУВАННЯ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Коли друга світова війна винесла З'єдинені Держави до ролі найпершої світової потуги, насправді відповідальної за дальшу долю людства, то й проблеми американської закордонної політики поширились і ускладнились так, як ще ніколи за час існування цієї країни. Правда, в американському політичному світі затерся колишній поділ на „ізоляціоністів" та „інтернаціоналістів", бо „ізоляціонізм" проявляється врядигоди хіба ще тільки в теоріях стратегічного пляну „периферійної оборони" (відкликання американських військ з Европи), чи в тенденціях до зменшення допомоги закордонові. Зате надзвичайно розрісся засяг активного зацікавлення Америкою буквально всіми країнами світу, просто внаслідок зазублювання одних справ за другі.

Вже самий факт банкрутства Ліґи Націй та вибуху другої світової війни приписується вині американської політики, яка не хотіла формально гарантувати післяверсальський „статус кво" в Европі, і, відмовившись ратифікувати Версальський договір, викликала у Гітлера фальшиве переконання, що Америка не приступить до другої світової війни. Також зріст Совєтів до їх нинішньої потуги і перемога комунізму в Китаї — це наслідок дуже великих дальших помилок американської політики. Всі три великі конференції, що відбулися під час останньої війни з участю ЗДА — в Теґерані, Ялті й Потсдамі — виявили, делікатно кажучи, дуже недосконале знання американськими державними мужами порушуваних там проблем, зокрема найгірше знання проблем Східньої Европи та азійського суходолу. Свідоме невикористання останнього шансу на здавлення комунізму в Китаї — заборона генералові МекАртурові перевести війну на терен Манджурії, щоб не викликати війни з Совєтами — поставило знову руба питання про конечність такого плянування американської закордонної політики, яке усунуло б небезпеку імпровізації в переломових історичних моментах, з перспективою нових помилок.

В державному департаменті існує окремий відділ „політичного плянування", тепер на чолі з Джерардом С. Смітом. Існували вже покликувані Президентом чи державним секретарем плянувальні комісії і окремі дорадники в закордонно-політичних справах. При деяких американських високих школах існують інститути закордонно-політичних дослідів. Розмірно молоде життя американської Республіки не накреслило ще твердих шляхів в усіх найголовніших проблемах закордонної політики і не створило великих кадрів професійних дипломатів чи осіб із спеціяльним знанням проблем міжнародної політики. Тому в американському житті помічаємо явище, відоме в історії Галичини: або адвокати, або професори грають найчільнішу ролю в політиці.

Конґрес завжди дивився на цю ділянку діяльности президентів і їхніх адміністрацій заздрим і підзорливим оком. Хоч у критичних для нації хвилинах діяла двопартійна закордонна політика, проте в мирних роках не вмовкали найпалкіші дебати над нею. У зв'язку з критичними голосами на адресу державного секретаря Доллеса, писав недавно один американський фейлетоніст, що коли б американські президенти слухались опозиціоністів, які домагалися димісії їхніх державних секретарів, то в державному департаменті давно вже треба було б вставити оборотні двері, і ці двері ніколи не зупинялися б. І не так особа Дж. Ф. Доллеса, як наявність нинішньої міжнародної кризи стала головною причиною рішення Сенатської Комісії для закордонних зв'язків — розпочати широке, на кілька місяців обраховане переслухання над 12-ма точками, що їх запропонувала Підкомісія під головуванням сенатора Фулбрайта.

Це дуже цікаві точки: політична й економічна сила ЗДА і СССР; наукова, культурна й виховна діяльність обох цих держав у себе і за кордоном; совєтська економічна офензива; закордонна коньюнктура для американського престижу і впливів; інші чинники, поза комуністичним імперіялізмом, з якими мусить рахуватися політика ЗДА; проблеми закордонної політики, що стосуються Европи, Далекого Сходу, Середнього Сходу й Південної Америки, трактовані кожна зокрема й у взаємному зв'язку; теперішні відносини з Канадою; теперішні відносини з Південною Азією... На підставі висновків цього обговорення сенатська Комісія для закордонних зв'язків має скласти документ з рекомендаціями, які допоможуть державному департаментові „зберегти його теперішню або змінити закордонну політику".

Коли б у тих рекомендаціях для теперішньої і майбутньої закордонної політики ЗДА був принцип — розбити одностайну російську державу без уваги на її колір і устрій з тим, що на її місці мають відродитися упрямлені нею національні держави, то це був би величезний поступ у плянуванні політики ЗДА, поступ із спасенним наслідком для Америки і всього вільного світу.

СПРОБА РОЗІГРУВАТИ ЗСЕРЕДИНИ

Париж. — Французька опозиційна преса принесла сенсаційну вістку, хоч і дуже невиразну: міністер закордонних справ Християн Піно заявив у приватній розмові, що він готує надзвичайне потягнення в справі Альжиру, і для цього має забезпечену підтримку кількох членів уряду.

Вістка дуже неясна. Сенсаційність її полягає в тому, що досі програмою уряду в альжирському питанні була — капітуляція повстанців. Що ж може означати „надзвичайне потягнення", про яке каже міністер закордонних справ?

У здогадах знайдено пункт зачепу: уряд вислав своїх представників на переговори з старим і відомим альжирським самостійником Мессалі Гаджем, що перебуває у французькому спеціяльному арешті. Йому запропоновано волю і свободу дії, якщо його партія погодиться на самостійність Альжиру, шлях до якої вестиме через довгі етапи, на зразок, наприклад, Бірми, чи Судану. Мессалі Гадж дістав змогу порозумітися з лідерами Національного Альжирського Руху, що залишились на волі, визнаючи його далі своїм провідником.

Мессалі Гадж відхилив французькі пропозиції, але двері для торгу відкриті і внутрішня ситуація в Альжирі дає підстави сподіватися рано чи пізно успіху на цьому шляху.

Мессалі Гадж — найстаріший альжирський самостійник, поміркованого напрямку. Він — безкомпромісовий самостійник, але завагався розпочати повстання проти Франції, знаючи, що коштуватиме воно занадто багато крови, що повстанських дій не зможе вести без підтримки сторонніх сил, які згодом за підтримку вимагатимуть концесій. Сумнівався він дещо і в зрілості альжирського народу до самостійности, і тому основну увагу завжди звертав на вироблення політичного активу, необхідного для боротьби й побудови держави.

Тому він має багато прихильників серед альжирців, які працюють у Франції та Бельгії, має синдикальну організацію, яка є членом міжнародних робітничих спілок, що боронять його не лише проти французів, але й проти хвайних самостійників з Фронту Національного Визволення, який має в своїх руках більшу частину підпілля і майже всі збройні повстанські відділи.

Цей поділ альжирських самостійників - націоналістів є найслабшим місцем їхньої визвольної боротьби, найбільшою трагедією, що так нагадує трагедії інших народів, включно з поділами серед нас під час війни й сьогодні, включно з нашим підпіллям.

Південь Альжиру заселений розкиданими далеко одне від одного племенами, які мало знали французьку адміністрацію, що не дуже цікавилися цією слабо залюдненою пустелею. Фактично — племена ці жили самі своїми звичаями, знаючи французів тільки як туристів, командантів прикордонних стеж чи як техніків. Ніякі збирачі податків до цих бідних напівкочовиків не заглядали.

Але й серед цього населення існували повстанські настрої. Престиж і вплив леґендарної постаті Мессалі Гаджа, що десь там змагався не лише за свободу, але й за добробут упослідженого Альжиру — був великий. Коли в 1954 р. почалось повстання, то саме тут появився завзятий Мессаліст — Сі Мохамед Беллюні, який зорганізував три повстанські сотні і почав нападати з ними на французів.

Беллюні народився 1912 р. З молодих років він вірний прихильник Мессалі Гаджа, в якого вірить, як у непомильного вождя. 1939 р., відбувши військову службу, Беллюні виїхав до Франції, де працював до 1942 р. За той час навчився техніки синдикальної організації, а від комуністів — техніки політичної організації, яку використовує для націоналістичного альжирського руху.

Військова сила Беллюні не була велика; спочатку 300 озброєних, потім 1,200. Французи не дуже за ним ганялися, бо район його дій не був важливий під жадним оглядом. Вони звертали увагу на важливіші відтинки. Але на нього звернули увагу провідники повстання, що проходить під знаком Фронту Національного Визволення, і зажадали підпорядкуватись.

Коли Беллюні відмовився, тоді почались репресії. Ненависть зросла до того, що фронтисти змасакрували ціле село, яке було прихильне Беллюні, повністю мессалістське. Беллюні заявив, що скорше порозуміється з французами, як з убивниками його братів, які визвольну боротьбу ведуть методами божевілля і терору.

На це французи й пішли. Підписали з Беллюні угоду, на підставі якої він дістає зброю і все потрібне для партизанських відділів, отримує автономію на своїй території, зобов'язується лише не нападати на французькі установи й частини.

Ясно, що репресії фронтовиків проти Беллюні збільшилися, і він вступив з ними у війну. Для французів з того було мало користи, бо Беллюні не має наміру ні зрікатись вимог самостійности для Альжиру, ані перекидатись поза свою територію для боротьби з повстанцями. Бачачи, що йому щораз більше загрожує смерть з рук фронтистів, вони зажадали від нього декларації, що він стає безкомпромісово по боці Франції, або вони йому відріжуть допомогу, яка вже сьогодні приходить і в людях (французи допомагають мессалістам діставатись до Беллюні).

Беллюні не є собі якийсь ватажок, він — частина мессалістського руху, хоч і здистансований фронтистами. Тому він заявив, що не піддається фронтистам, але коли його французи зліквідують, то його люди, хай і в рядах фронтистів, продовжуватимуть боротьбу за самостійність.

Французи погодились на декларацію Беллюні, де він говорить про свою мету, як про побудову „нового Альжиру", в якому альжирський нарід вільно висловиться про свою долю, нехай навіть — за перебування в складі французької держави.

Таким чином Беллюні дістав від французів половину того, що домагається Фронт Національного Визволення. Франція фактично погодилася на засаду самовизначення Альжиру. Розуміється, що реакційні французькі кола, як і командування збройними силами в Альжирі, є проти цього експерименту уряду. Іде завзята боротьба за майбутнє експерименту Беллюні. Переговори з Массалем Гаджем вказували б, що експеримент і поступки, зроблені для альжирських самостійників, мають прихильників в уряді, не кажучи вже про опозиційні партії.

Мессалісти мають своїх представників також у різних державах. Їхня делеґація була доволі голосна й на терені ОН під час останніх дебатів про Альжир. Якщо б Франція зробила ставку на Мессалі Гаджа, а він на це погодився, в Альжирі постала б болюча ситуація внутрішньої розгривки. Альжирська самостійність сьогодні щось виграла б, але пізніше могла б заплатити братовбивчою війною.

Так внутрішня виключність, намагання монополізувати позиції однієї партії, небажання чи невміння зговоритись, осягнути єдність шляхом згоди, а не шляхом терору — можуть завдати необчислимих втрат альжирцям, як завдали багатьом народам, включно з народом українським. „Вершники" Яновського, де брати гинуть у боях різних партій, лишаються символом, синтезою трагедії національної незрілости, трагедії поділу, який не знає меж.

О. Д-вич

ПРАВДА ПРО УГОРЩИНУ

Лондон. — Недавно вийшла в Лондоні книжка, написана двома авторами: Г. Дюаром і Д. Норманом. Перший — англієць, другий румун. Назва книжки: „Революція і контрреволюція на Угорщині". Видала книжку Соціялістична Унія Центральної і Східньої Европи. До цієї Унії належить також Українська Соціялістична Партія.

Автори книжки — „Революція і конрреволюція на Угорщині" мусіли перестудіювати великий документальний матеріял, що стосується всього періоду на Угорщині після другої світової війни. В книжці представлено колоніяльний визиск Угорщини Москвою і експлюатацію праці робітників та селян цієї країни комуністичною бюрократією. Тому, як зазначають автори книжки, — перше домагання революціонерів від жовтня 1956 р. було — опублікувати факт про зовнішню торгівлю Угорщини, бо з того постала б ясна картина визиску Угорщини, „що служить господарським інтересам Росії".

Автори книжки документально стверджують, що робітників Угорщини комуністичний режим визискує далеко тяжче, ніж це було за режиму Горті. В книжці про революцію на Угорщині показано, на підставі угорської комуністичної преси, що самі угорські комуністи не вважали руху студентів і робітників у жовтні 1956 р. за реакційний. Ще 19 грудня 1956 р. комуністична газета „Непсабадшоґ" у Будапешті писала:

„Нема дива, що маси, яким не дано ніякої можливости висловити свою волю, взялися до зброї, щоб показати, що вони почувають".

Це писано вже після затухання угорської революції російськими дивізіями. Автори книжки показують далі, як леґенда, пущена з Москви про „контрреволюцію та реакцію" на Угорщині, була повільно прийнята й режимом Кадара. Сиґнал до тієї кампанії дали совєтський президент Ворошилов і газета „Правда" на початку січня 1957 р. „Правда" яка давніше визнавала „помилки" секретарів Ракоші і Ґере за причину повстання на Угорщині, тепер почала вбачати ці „помилки" не в жорстокім гнобленні народу, а в недостатнім гнобленні, мовляв, Ракоші й Ґере не виявили належної „пильности" і допустили до виступу „контрреволюційних сил".

Книжка показує ролю молоді в русі за визволення народу на Угорщині в жовтні-листопаді 1956 р. Революція показала, що комуністична доктрина, якою набивали голови молодих людей десяток років на Угорщині, не лишила й сліду в рішальний момент. Ця робітничо-селянська молодь в школах і на фабриках узяла зброю і пішла на бій під кличами свободи і демократії.

Автори книжки стверджують відсутність реакційних елементів в цьому русі проти большевизму і російської окупації. Та це й зрозуміло. Шляхта, що панувала раніше на Угорщині, виемігрувала або була вислана за межі Угорщини. Нове покоління студенства — це діти робітників і селян, і їм поворот режиму „графів" не був би милий. Автори показують у своїй праці конфлікт між робітничими радами, вільно вибраними, і компартією Кадара, що була відновлена з приходом совєтських дивізій. Партія, що зве себе „диктатурою пролетаріяту", виступила проти вільно вибраних пролетарських рад...

Це саме з вільними профспілками. Резолюція компартії з 26 лютого 1957 р. заявляє: „Ми відкинули реакційне домагання, що профспілки мають бути незалежні від партії і робітничо-селянського уряду"...

Реакційність комуністів тут говорить сама за себе.

П. А.

З наших буднів

ВЕЧЕРНИЦІ „СВОБОДИ" ТА ІНШІ

Слава Богу, що якось більше-менше сконсолідовано скінчили ми з Ювілеєм Державности і тепер можна з свіжими силами та надіями забратись до балів і вечерниць. І то треба братись до цього інтересу пожвавленим темпом, бо лютий — короткий місяць — і мені здається, що „обігнати" всі балі в цьому карнавалі буде не легша проблема від консолідації.

Але в цьому сезоні прилетіла до нас ще одна бальова ластівочка — вечерниці „Свободи" і стала собі щебетати, на файну забаву закликати. А ця файна забава відбудеться 8 лютого у відновленій, відмальованій залі Українського Народного Дому, і на цей факт я звертаю Вашу особливу увагу, бо залю „нейнтував" мій дорогий земляк із Бібрки, п. адвокат Грицин, отже робота зроблена фахово і знаменито!

Може вам цікаво буде знати, як зродилася ідея цих, „свобідних", що так скажу, вечерниць?.. Ото ж, зерно скільчилося на бюрку начального редактора „Свободи". Стало рубом таке питання: всі вільні професії влаштовують свої балі і забави, то чому не мають їх робити українські журналісти? Адже ми, прошу панства, маємо за собою світлі традиції, славні і репрезентаційні Балі Преси у Львові, на Японській вулиці! Тим більше, що дохід із вечерниць буде призначений на таку шляхетну ціль, як поміч потребуючим письменникам і газетярам.

Потім ідея тієї помочі трохи змодифікувалася, бо виявляється, що письменники і журналісти всі потребуючі і так багато грошей ми не натанцюємо, щоб їм усім допомогти. Тому справа стала на тому, що чистий дохід призначено на хворих робітників пера. Таких, наприклад, як інший мій земляк, письменник Іван Шкварко, який вже 13 років коротає своє життя в різних шпиталях і санаторіях Австрії.

Само собою розуміється, що таку ціль кожний з нас повинен підтримати власними ногами.

Я вже чув на тему нашої імпрези такий коментар: „Ну, коли газетярі влаштовують вечерниці, то вони напевно придумають якусь небивалу, нечувану програму!"

Прошу панства, ми, письмаки, є люди буйної фантазії і нам не штука „збуяти" в „Свободі", що на наших вечерницях будуть творитися різні несамовиті дива, що буде там, наприклад, така сенсація, як на ярмарку в Бродах: „Чоловік без голови, кобіта без язика і порося без оґона!"

Але ж ми знаємо з досвіду, що коли на залі затужить танґом, оркестра та задуднять паркети під „рак-ен-ролами", тоді наша, українсько-американська публіка і слухати не хоче про якусь програму і навіть хвилюється, коли її переривати забаву т. зв. „несподіванками", вона хоче бавитися, танцювати і це-цо. А тим більше тоді, коли наляже на скрипку такий чародій тонів, як третій мій земляк, п. Василь Босий!

Безумовно, деякі несподіванки на забаві таки будуть. Над цим уже думає і працює, не покладаючи рук, спеціяльний Забавовий Комітет, під керівництвом такого досвідченого в цих справах фахівця, як дир. Петро Постолюк — один з організаторів згаданих уже Балів Преси та вечерниць „Червоної Калини".

Між іншим: всім тим Вш. громадянам, які розохотяться до танців на вечерницях „Свободи", щиро рекомендуємо іншу забаву, яка відбудеться в цьому ж Народному Домі тиждень пізніше, саме — традиційні вечерниці „Червоної Калини". „Стара война" і журналісти завжди йшли нога в ногу, сконсолідованим фронтом, чи то в боях, чи на балях. Зберігаймо ж далі цю гарну традицію. Тримаймося купи!

І к е р.

Москва далі підтримує „польський" плян демілітаризації Німеччини

Варшава. — За твердженням польських комуністів, Москва погодилась на доповнення пляну, який дістав назву за комуно-польським міністром закордонних справ, Адамом Рапацьким, щодо проголошення цілої Німеччини (Східньої і Західньої), Польщі і Чехословаччини безатомовим і без-ракетним обширом. Рапацький ніби має проголосити додатково, щоб усі ці держави погодились на переводження на їх терені міжнародної контролі, що вони дійсно триматимуться прийнятих демілітаризаційних постанов. Совєти, які найбільше бояться воскресення німецької збройної потуги і в цьому відношенні погоджуються з усіма поляками, підтримують названий плян Рапацького, якщо вони самі його не продиктували йому. Закордонні обсерватори у Варшаві переконані, що на таємничій недавній зустрічі Хрущова й Ґомулки в Біловежській пущі найбільше мови було саме про цей плян, який — за совєтським твердженням — мав би облегшити загальне роззброєння та підписання европейського „пакту безпеки". Західня Німеччина і держави НАТО противляться йому, як засобу для послаблення збройної сили Заходу із збереженням повної збройної сили СССР, зате він викликав прихильну реакцію в пацифістичних колах різних мастей в цілій Західній Европі.

ХТО ХОДИТЬ...

Хто ходить зараз у гаю
По травах свіжих і духмяних,
Де юність я лишив свою
На ранніх ранках весняних?

Хто косить сіно на лугах,
Де я видзвонював косою,
І на м'яких струнких стогах
Дрімав, пробуджений росою?

Хто ходить в школу через міст
По підмороженій стежині,
Хто обриває жовтий лист
Із осокорів при долині?

Зазнаєш радости й біди —
Життя бурхливе і глибоке,
І будеш згадувать завжди
Своє Полісся синьооке.

Свої незаймані дуби,
Поля, діброви, гору Лису,
Косою зрізані гриби
На сіножаті серед лісу...

Як очі милі голубі,
В яких любов твоя і сила,
Всім серцем землю полюби
Ту, що малим тебе носила.

ВАСИЛЬ ШЕВЧУК

А. Зубенко

„ДІД МОДЕСТ"

(З нагоди 25 роковин смерти)

(2)

Модест Левицький помер, не доживши повних 66 років, але вже задовго до смерти звали його „дід Модест", і сам він любив, щоб його так називали, і так ніби навмисне, „по-старечому" й тримався. Покійний проф. Дмитро Дорошенко у статті „Лікар-гуманіст" оповідає: „вдягався він просто і скромно, вигляд мав панський. І на цьому ґрунті траплялися з ним веселі епізоди, один з яких він мені сам оповів: Коли він служив за лікаря на залізниці в Радивилові, то, як залізничний службовець, мав білет першої кляси і частенько їздив до Києва. Одного разу, вертаючись до Радивилова, сидів сам-один в купе 1-ої кляси. Коли ось на одній стації входять пан і пані (це був якийсь польський граф з жінкою із місцевих дідичів). Зиркнувши на скромно одягненого пасажира, вони невдоволено заговорили між собою по-французьки. „Ручуся, — казав пан, — що цей суб'єкт їде без білета" — „Помиляєтеся — відповів М. Левицький також по-французьки — цей суб'єкт, так, як і ви, їде з білетом". Уже в Луцьку залюбки він ходив з базарним кошиком, і коли йому зауважували, що це не личить лікареві, — відповідав, що в цьому немає ніякого сорому або пониження.

„Була дивною та надмірна скромність Модеста Пилиповича, — говорить В. Королів-Старий з приводу цього у своїй статті „Дід Модест". Бо ж в гурті представників того часу й про яких іде тут мова, Модест Пилипович був людиною найширшої освіти та величезної ерудиції, котра перевищувала освіченість інших попутників по життьовій дорозі". І далі: „М. Левицький ніби ще з юнацьких літ поставив собі девізом завести свою вдачу в рямці, закреслені своїм хресним найменням, а тому й протягом всього життя він не зрадив свого імени — „Модестус — скромний".

Про Модеста Левицького — лікаря його сестра оповідає, між іншим, таке: „Жила я влітку на дачі (літнисько — А. З.) в лісі коло Василькова — дві стації залізницею від Боярки, де Модест Пилипович був сільським лікарем. Була сама, а сталося, що сильно захворіла. Пишу до нього „нарочним" — бо пошти не було, — щоб порадив, що робити. Аж тієї ж ночі приїздить пізно Модест Пилипович верхи на якійсь жидівській шкапині. Втомлений страшно, бо дорога лісом дуже погана, а він ще й не добачав своїми хворими очима, а ніч темна. Але на втому, ані на дорогу не зважав він: одна думка була, щоб скоріше приїхати допомогти сестрі. Та на тому не край. Грошей у мене не було. Дає він мені все, що має, та й каже: „На тобі гроші, тільки не кажи Зіні (то його дружина), бо бачиш, як трапляється мені яка багата практика, то я половину даю Зіні, а половину залишаю собі, так щоб вона й не знала, бо часто у мене такі бідні хворі, що не мають навіть і на ліки, то я для тих бідних оті гроші краду від своєї практики, щоб їм дати на ліки".

Жінка його Зіна на вдачу добра була й не скупа, але діти в них були, і якби вона про те не дбала, то він би всі гроші убогим пороздавав" (Софія Левицька в „Тризубі" ч. 26-27 за 1933 р.).

Модест Левицький писав оповідання, фейлетони та гуморески і друкував їх в „Раді". „Якби в „Раді" частіше з'являлися такі твори — казав видавець Євген Чикаленко, — тоді б не довелося приплачувати кожному передплатникові великі гроші щороку". Низка знаменитих сатиричних фейлетонів під збірною назвою „В суді", „В школі" тощо друкувалися під псевдонімом Виборний Макогоненко. Популярність цих гуморесок була безконкурентна", стверджує В. Королів-Старий („Тризуб" ч. 26-27 за 1933 р.). А Дм. Дорошенко про них так говорить: „Ці оповідання, а особливо з жидівського життя, де з таким співчуттям мальовано недолю жидівської бідноти, здавалися мені часом надто сентиментальними, доки я не переконався, що це співчуття пливе не з сентиментальности, не з якоїсь спеціяльної тенденції, а з глибини душі автора, вщерть налитої любов'ю до свого ближнього, до всіх покривджених і понижених, хто б вони не були". Один з товаришів праці Модеста Левицького, вчитель української мови в луцькій гімназії в рр. 1918-20 пише: „Не знаю, чи за довголітню вчительську працю була ще якась книжка в такій мені пригоді, як томик оповідань М. Левицького. Ми по клясах їх перечитували і переказували усно й на письмі, вчилися з них мови, але вчилися й високої гуманности, бо кожне оповідання — картинка реального життя, пройняте часто лагідним гумором і завжди теплим співчуттям до малої людини і людського щоденного горя. Скільки з них виникало тем для бесід і для писаних праць у клясі й вдома! Через декілька літ, уже тепер, зустрічав я учениць і учнів, що згадували свої сльози, слухаючи читання в клясі таких оповідань, як „Деда", „Земляця рідна", „Тяжка дорога", „Забув", „Одно слово" і багато інших. Пам'ятаю, що у жіночій російській гімназії, де я викладав українську мову, було тоді учениць-жидівок більше, ніж українок чи росіянок, — то оповідання М. Левицького з жидівського життя („Порожнім ходом", „Щастя Пейсаха Лейдермана", „Одно слово") робили на них надзвичайне враження: пройняті співчуттям до нуждарів-жидів, ці оповідання перевертали часто поняття і уявлення про українців і українську ідею, котрі так поширені тоді були серед жидів, і з ворожих, неприхильних до українства дівчат — після розмов на підставі тих оповідань — ставало багато українофілок тої жидівської молоді" („Письменник і вчитель" в „Тризубі" ч. 26-27 за 1933 р.).

Автор повищих рядків згадує, що „покійний поспішав спогади писати і не раз мені казав: „Спішу, бо як умру, хто за мене те все напише?" Оповідав жартуючи, як Євген Чикаленко журив його і дорікав, що за життя не видає спогадів. „Ти, — казав Чикаленко, — дуже хитрий собі — написати та після смерти, щоб друкували. Що ти мені з-за домовини пальцем хочеш кивати, ні, ти за життя про людей правду скажи". — „Треба б подбати, щоб ці спогади було надруковано", — закінчує свої завваги згаданий автор. Але хто їх видасть? запитаємо ми. Он з того часу минуло 25 років, чверть століття! За цей час ми розгубили й те, що було написане й видане, з чого молодше покоління могло б довідатися, хто такий був Модест Левицький, бо, як писав покійний В. Прокопович, „зовнішні определіння того, чим був в діяльності своїй Модест Левицький, — лікар, громадський діяч, письменник, учитель — хоч і позначають собою ті постаті, які займав він за життя на ниві українській, де по ньому залишився багатий вжинок, не охоплюють, проте, самої суті його істоти; перш за все це — чоловік. Чоловік високої внутрішньої краси, кришталевої чистоти, чоловік обов'язку й сумління, чоловік ідеї, праведник і подвижник нашого відродження й визволення" (В. Прокопович, — „Тризуб" ч. 26-27 за 1933 р.).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Джерзі Сіті, Н. Дж.

Народний Дім росте..

Недавно „Джерзі Джорнал", американський щоденник в Джерзі Сіті, вмістив велику світлину робіт при будинку Українського Народного Дому, що повстає на розі Фліт Стріт і Овкленд Евню. На тій світлині бачимо загальні зариси — траверзи будинку і розмір його може імпонувати. Світлина доповнена статейкою з зазначенням короткої історії Народного Дому в цьому місті, як теж описом будинку, що повстає. Має це бути будинок зі сталі і цементу, має вміщати в собі шкільні і клюбові кімнати, велику на 500 місць залю, кухню і приміщення на гостини. У великій залі під сценою запляноване місце на переховування крісел і столів. Сама заля має бути споруджена дбайливо з углядненням всіх правил акустики, з міцною кленовою підлогою, стіни виложені горіховим деревом і синіми цеглами. Вхід буде забезпечений масивними сходами і брамою, цілий фронт буде виложений блакитними і жовтими цеглами. Дім має бути готовий до кінця червня біжучого року, його відкриття передбачене на 4. липня. Дім має заспокоїти культурні і виховні потреби українських мешканців Джерзі Сіті, яких нараховується до 12,000. Кошт будинку приблизно 250,000 долярів.

Стільки американський журнал. Подає цифри, подає матеріял, з якого буде споруджений, подає кілька прізвищ членів Комітету, що будовою дому клопочуться. Але не подає, бо подати не може, тих зусиль, які треба було вложити, щоб до започаткування будови довести, не подає перебігу всіх дискусій і хвилювань, численних засідань, не подає врешті тих почувань, що радісно ворушаться в серці кожного українського мешканця Джерзі Сіті, на згадку, що Український Народний Дім перейшов зі сфери мрій і плянів до реалізації. Це дуже радісна подія. Бо Народний Дім в кожній громаді необхідний. Він концентрує працю всіх організацій, пожвавлює ту працю, улегшує. Без нього — кожна організація в наймах, в невідповідних приміщеннях. На спільні зустрічі і співпрацю нема обставин і у висліді праця в громаді підупадає, люди знеохочуються, від активного життя відпадають. Три роки без Народного Дому громада сильно відчула і рівночасно зрозуміла, яке велике добро є власний Народний Дім, як треба ним дорожити. Для кожного активного українця, згуртованого в якій-небудь із численних організацій на терені міста, не може бути більше радісної вістки як та, що будова Народного Дому розпочалася і швидкими темпами поступає. На місце будови ходять численні громадяни і приглядаються з радістю до зростаючих мурів, тішаться справді як власним тим громадським домом.

Але тут... з журбою радість обнялась — як вдало висловився поет. Справді дослівно: з журбою радість обнялась. Не може бути кращої характеристики ситуації. Народний Дім росте, будова поступає, а нема грошей. Така прекрасна будова в нинішніх часах коштує гроші, а їх ні звідки не можна взяти, як тільки з добровільних пожертв громадян. Комітет Будови Народного Дому назначив на родину по 100 долярів і їх треба зложити чимскорше, не чекаючи, не оглядаючися на других, що не зложили, а лише на тих, що понесли свої пожертви самі чи дали їх збірщикам ще тоді, коли будова не зачиналася, коли тільки говорилося про неї. Комітет заслужив на довір'я, бо довів задум до реалізації, докладаючи до того направду багато праці. Тепер кожної неділі по полудні і кожного понеділка від 7 до 9 год. вечора сидять члени Комітету в тимчасовій домівці при 415 Гобокен Евню і чекають на тих, що свою лепту принесуть. Вони дають всі бажані інформації, вияснюють, приймають суґестії і поради. Та, на жаль — мало хто їх відвідує. А саме тепер є конечна потреба, щоби жертви посипалися масово, щоб ніхто вже далі не відкладав, щоб кожна виконала свій обов'язок і тим самим допомогла у здвигненні Народного Дому, такого дуже потрібного і всіми бажаного. Двічі дає, хто скоро дає — це відоме прислів'я нашого народу, в якому заключена велика мудрість. Візьмім собі його до серця. Понесім свої гроші, сповнім свою повинність. Серед трудних буднів, що їх переживає тепер наша громада, нехай та радісна подія — будова Народного Дому всіх зактивізує, всіх з'єднає і буде запорукою, що тяжкі часи минуться, що громада перетриває теперішні труднощі і що громадська праця поплине новою оживленою струєю.

млд

Филаделфія, Па.

Піврічні пописи УМІ

В неділю, 12-го січня відбулися у Филаделфії, у великій залі Горожанського Клюбу, два піврічні пописи учнів Українського Музичного Інституту (1-ий відділ у Филаделфії), кляс фортепіяну і скрипки.

На першому пописі, о год. 3-ій по пол. виступали учні підготовчого курсу і 1, 2, 3, 4-го року нижчого курсу, кляс учителів: Я. Миґасюка: Б. Мізак, А. Миґасюк, І. Швец; кляси А. Оґродник-Жилавої: А. Саґатий; кляси Ю. Оранського: О. Федьків, З. Ковальчин, Ю. Чайківський, Н. Чумє, Я. Курчаба, З. Федьків, А. Гайдучок, Р. Квасницький, М. Гайдучок, Н. Світенко, Р. Світенко, М. Стадницька; кляси Б. Перфецького: В. Бережна, М. Мартинович, А. Євсевська, Д. Кивелюк; кляси Н. Слободян: С. Іваницька, Л. Кузьмяк, М. Чайковська, А. Микицей, В. Чайковська, Л. Одежинська; кляси Р. Савицького: Б. Райнер, І. Качор, О. Вонторський, М. Мамчин, З. Сохор.

На другому пописі, о год. 7:30 веч. виступали учні чотирьох середніх і двох вищих курсів. Кляса Д. Каранович: М. Лукавський; кляса Ю. Оранського: Ю. Ісаїв, Г. Саґатий; кляса Р. Савицького: Л. Чайковська, З. Вонторський, Т. Кравців, Н. Ковальчук, Ю. Перфецький, М. Виницька, З. Вернадин, З. Харина, Д. Филипович, О. Ґавдяк, О. Літинська, Г. Садовська, Т. Збир, Ж. Кравців, І. Кондра, Р. Савицький; кляса О. Сімович: О. Кучерява.

В програмі обох пописів публіка мала нагоду почути багато ще не виконуваних у нас творів українських і модерних, сучасних композиторів.

Керівництво Відділу УМІ у Филаделфії

Клівленд, Огайо

Академія в честь Митр. А. Шептицького

Організатори цієї імпрези (клівлендський осередок НТШ, Українське Католицьке Академічне Об'єднання „Обнова" — Відділ у Клівленді, та клівлендський відділ Ліги Української Молоді) були дуже обережні, як виявилося — занадто обережні. Побоюючися, що непостійна у своїх смаках і реакції на імпрези публіка могла б не прийти в відповідній кількості, організатори вважали за краще влаштувати Святочну Академію в честь Митрополита Андрея Шептицького в церковній залі („краще мала заля повна, ніж велика півпорожня!.."), а її програму обмежити до аскетичної скромности.

Неділя, 8-го грудня 1957, приємно розчарувала і організаторів і їхніх „співболільщиків", що разом з ними боялися за імпрезу. Популярність Великого Митрополита в нас така велика, що найближчу подібну імпрезу можна сміло перенести до одної з репрезентаційних заль міста. Церква св. Петра й Павла під час Панахиди була повна, церковна заля під час Академії — переповнена...

Вступне слово виголосив проф. Володимир Радзикевич. Дуже цікаво було послухати доповіді ред. Романа Данилевича, п. н. „Митрополит Андрій Шептицький — духовий батько Велеградських З'їздів'. Коли ж дехто „з народу" вважає, що такі доповіді про одну з відгалузів Митрополитової діяльности краще б давати на академічних вечорах, чи в навечер'я такої Академії — то це аж ніяк не в ущерб доповідачеві. Це тільки ще один доказ великого прив'язання народних мас до свого Митрополита, якого вони на такій імпрезі хочуть бачити передусім, як свого рідного Мойсея...

В концертовій частині виступили Марта Кульчицька (сольоспів), В. Тритяк (скрипкове сольо), Люба Боднар (деклямація Б. Лепкого: „У храмі св. Юра") і парохіяльний хор під управою В. Тритяка. Акомпаньювала на фортепіяні Марія Грушкевич.

Великий позитив свята: багато молоді, плече-в-плече СУМА і Пласт. Так напевно хоче їх бачити дух Великого Митрополита — так хочемо бачити їх і ми!

О. Н.

Асторія, Н. Й.

30-літній ювілей Української Жіночої Громади

Кличі жіночого руху вже перед давніми роками не пройшли без відгомону і в Асторії, на Лонґ Айленді. В травні 1927 р. кілька жінок-ентузіясток заснували тут Організацію під назвою „Українська Жіноча Громада". Її ціллю було: здобування освіти, допомога одна одній, допомога своїй церкві, а над усе подомога рідному краєві, знеможеному гураґаном першої світової війни і ворожою займанщиною. Фондів громада не мала, але віра, що Господь Бог поблагословить добрій справі, була основою, на якій розбудовувано організацію і крок за кроком змагано до мети.

Дохід з дрібних членських вкладок та імпрез освітнього і забавового характеру — давали бажану готівку, яку приділювано там, де допомога була найбільше потрібна.

Тихо, без розголосу, працює Жіноча Громада, яка саме цього року відзначила 30-ліття свого існування. Небуденне було це свято. Після наміченої програми свято започатковано Панахидою за померлих членкинь у місцевій церкві „Чесного Хреста", а увечорі, в церковній залі, відбувся Бенкет-гостина, получена з мистецькою програмою, на яку склалися пісні і деклямації. На першу точку хор відспівав американський гимн. Свято відкрила довголітня і активна голова організації, п. Софія Дацишин привітом о Пароха, гостей і членкинь. Дальший провід свята віддано містоголові, п. Єві Левицькій, яка дуже вміло виконувала ролю „тостмайстра". З черги доповідь про заснування, ріст і працю організації мала п. Євгенія Базюк. Пані Левицька представила одну з перших піонерок, п. Анну Василик. Подано їй в доказ пошани китицю квітів, при звуках пісні „Многая Літа". Зворушена ювілятка дякувала і побажала Громаді дальших успіхів.

Опісля подано фінансовий звіт пройденого шляху, якого підсумки виказують великий вклад праці, зрозуміння і серця. До рідного краю слано пожертви для інвалідів, для потерпілих від повені, пластунів, студентів у Чехословаччині, на визвольну боротьбу, для воєнних сиріт, політичних в'язнів, для жертв голоду на Україні і на „Рідну Школу". У 1946 році почалася інтенсивна допомога скитальцям у різних країнах Европи, а на спровадження воєнних сиріт йшли пожертви. У ЗДА Громада сповняла обов'язки відносно своєї церкви, своїх членкинь і своїх громадських та харитативних установ. Громада мало багатіша під цю пору, чим у році заснування, проте в серцях почування добре сповнених християнських і громадських обов'язків.

Після звіту о. В. Андрейчук поблагословив святочні дари, а п. Галина Стельмачук відспівала молитву із опери „Запорожець за Дунаєм". У гарно прикрашеній залі, у дружній атмосфері, мило проходив час смачної вечері. Наша довголітня підприємчива членкиня, п. Марія Врублевська відчитала привіти, які від різних організацій надійшли для Громади. Гарно, з чуттям віддеклямувала поезію Л. Українки п. н. „Контра спем сперо" — молода пластунка, Соня Смик. Почався довгий ряд привітань і побажань представників місцевих і позамісцевих організацій, переплітаний піснями хору, під управою п. мґр. Константина Лиска.

На закінчення голова п. Софія Дацишин склала сердечну подяку, в першу чергу о. Пароxові за звеличання свята, професорові і цілому хорові за труд і прекрасні пісні, всім достойним, любим гостям, урядничкам і всім членкиням, які так жертвенно співпрацюють. Свою подяку закінчила побажанням, щоб Господь Бог дозволив святкувати разом Золотий Ювілей.

Молитвою і співом українського національного гимну закінчено ювілейні святкування Української Жін. Громади, в якій гуртуються членкині давньої і нової іміґрацій, зв'язані спільною ідеєю праці над собою і праці для визволення України.

С. Б.

Йонґставн, О.

Листопадова Академія

Минулорічна Листопадова Академія, яку влаштував Відділ УККА, відбулася дещо пізніше, як звичайно, бо аж в неділю, 8-го грудня 1957 р. Сталося це тому, що в листопаді були у нас аж дві інші українські імпрези і було недоцільним перевантажувати той місяць ще третьою імпрезою.

Академію відкрив голова Відділу УККА Михайло Ярош, а чоловічий хор „Трембіта" місцевого осередку СУМА під диригентурою п. Миколи Штиня відспівав американський гимн та пісню-молитву „Боже Великий". Вступне слово виголосив помічний священик української католицької церкви о. Павло Бурак. Він підкреслив конечність єдности в народі, без якої не було б дійшло до Листопадового Чину та без якої ми не здобудемо незалежности.

Дальша програма складалася з виступу хору „Трембіта", сольових точок та з головного реферату, який виголосив колишній старшина УПА п. Степан Зорій з Клівленду. Його реферат був добре опрацьований і виголошений, зміст його був бадьорий та повний віри в майбутність і зробив на всіх присутніх глибоке враження.

Хор „Трембіта" виступав протягом програми аж три рази з багатим репертуаром стрілецьких та інших пісень. Солістами були: п. М. Леник та п. Г. Луць. Зокрема треба відзначити гарне сольо, яке заспівав диригент хору п. М. Штинь в пісні „Ой, нагнувся дуб високий".

Колишня артистка театру М. Садовського в Києві, п-ні Валентина Стахурова заспівала кілька стрілецьких пісень в супроводі ґітари. Панство Юрій і Анна Скибинецькі заспівали дуетом в супроводі бандури пісні „Хуртовина" та „За байраком байрак".

Була також і одна музична точка, а саме Вимки з концерту Вівальді, які заграли на скрипках п. мґр. Мирон Жмуркевич та п-на Славця Ярош, а на фортепіяні п-на Орися Штинь (тріо). П-на О. Штинь акомпаніювала також на фортепіяні хорові „Трембіта". Деклямації виголосили: п-ні Юлія Войтович „Поляглим борцям за волю України" та п-на Віра Бурий „Хай упаде громовиця".

Відповідні до хвилі короткі слова виголосили, поміж поодинокими концертовими точками, знаний наш сеньйор-громадянин п. Пилип Ясновський зі Шарпсвіл, Па., та п. Василь Прокопик, який вів програму Академії.

По подяці, яку висловив голова Відділу УККА п. М. Ярош всім, що брали участь в програмі та всім учасникам Академії, відспівано український національний гимн, чим цю вдалу Академію закінчено.

Чистий дохід — 100 дол., призначено для Українських Воєнних Інвалідів.

Д-р Роман Стахура

Шикаґо, Ілл.

З ялинкою довкола світу.

Згідно з американською традицією відбуваються у Шикаґо в Промисловому музеї в передсвяточнім сезоні ряд різдвяних імпрез різних національностей під гаслом „З ялинкою довкола світу". Українська громада міста Шикаґа має теж там своє місце і в означений день може давати показ своїх різдвяних звичаїв. Від ряду літ улаштованням тих імпрез займається жіноцтво, згуртоване у 22 Відділі Союзу Українок Америки у співпраці з молодечими організаціями. У цьому році „Український День" був визначений управою Музею на 4-го грудня. Вже від ранніх годин сходилися глядачі і найдовше затримувалися при українській ялинці, яка стояла в райдужнім півколі інших ялинок, розставлених у просторім голі музею. В 2-ій годині по полудні публіка майже вщерть заповнила театральну залю музею, де мали виступати українці з своїми точками. Святочну програму започаткувала голова 22 Відд. СУА п. Р. Сидорак короткою промовою, в якій привітала присутніх і з'ясувала значення тих різдвяних імпрез. Перший виступ на сцені дали діти школи св. Миколая під управною рукою п. Марії Яримович — виставляючи різдвяну сценку. Потім слідував діточий хор з оркестрою, який дуже вміло потрафила згармонізувати сестра Бернарда, учителька школи св. Миколая. Колядки, які ці малі музиканти заграли, як і загальний виступ діточок робив миле враження. Вечером виступав аматорський гурток сумівської молоді осередку ім. І. Богуна з Шикаґо — Південь, які дали показ українського Свят-Вечора зі всіми його звичаями. Керівником був діяльний проф. Юрій Сидорович при значній допомозі п. Заґроцької та п. Петра Барана. Перед виставою і після неї співав хор „Славута" під управою п. Юрія Яримовича наші давні, а все чарівні, коляди. Чудово виконані сценічні декорації, які представляли наше село у різдвяну ніч — були вдячним тлом для всіх вистав, а барвисті одяги аматорів та співаків любували око глядача. Доцільні пояснення в англійській мові до всіх виступів давала п. А. Васильовська. На вечірніх продукціях було багато публіки і виставу повторювано другий раз. На окрему згадку заслуговує декорація нашої ялинки, виготовлена членкинями СУА., з мотивами з народної ноші та кераміки. Під ялинку вставлено групу ляльок - колядників у майстерно вшитих козацьких строях з освітленою зіркою напереді. Мистецьке оформлення цих колядників було гарне і доповнювало український характер нашої ялинки. Ідею цю, подану вже давніше панею Лідією Поготовко, зреалізувала вміло п. А. Струць — культ.-осв. референтка 22-го Відд. СУА, яка немало труду вложила у підготовку цієї імпрези.

Треба відмітити, що управа музею дає кожній нації на визначений день свою службовичку до диспозиції, яка у народнім строю дає інформації при доотичній ялинці. Для тої цілі 22 Від. СУА уфундував зразковий український стрій, що його одягає інформаторка на „Український День". Цього року були крім музейної панночки ще і група пластунок у прегарних українських строях, які також давали пояснення для гостей.

У цьому дні подаються у музейному ресторані виключно українські страви, як борщ з хрепликами, вареники, голубці, кутя та солодке, що їх приготовлюють членкині 22 Відд. СУА. Цю важливу і жертвенну працю виконували цим разом п. Ванджура і п. Малюк.

Назагал, ці всі імпрези, які хоч зв'язані з великим трудом і коштами, увінчалися гарним успіхом. Приємно було почути слова признання від численних своїх і чужих відвідувачів, а ще приємніше мати моральне задоволення, що сповнено подвійне завдання: інформацію чужинного світу з нашим культурним надбанням і плекання пошани серед нашої молоді до рідних звичаїв.

Нат. Каменецька.

Короткі Вістки

● 13 річний учень з Мікловеру в Англії написав до совєтської амбасади в Лондоні, що він погоджується, щоб його вислали в міжплянетні простори з майбутнім „спутніком". Незабаром він дістав листа з повідомленням, що його пропозицію прийнято і що по нього прийдуть аґенти, які заберуть його на Сибір для перевишколу. „Герой" страшенно злякався, а його батьки, забарикадувавшись в хаті, повідомили поліцію. Виявилось, що це шкільні товариші аматора міжплянетних подорожей жартома написали йому такого листа.

● У Лондоні, внаслідок високих цін на газоліну, браку можливостей паркування та радарної контролі швидкости їзди, відносини для мотористів такі нестерпні, що в останніх тижнях 78 власників авт просто залишили їх на вулиці напризволяще. Міська Рада призадумується над цією проблемою, бо автомобільний промисл зняв крик.

УМІ демонструє свою працю перед американськими фахівцями

Управа американської фундації Ґріффіта в Ньюарку, зацікавлена рівнем гри учнів Українського Музичного Інституту, улаштувала за порозумінням з керівництвом відділів УМІ в стейті Ню Джерзі — зустріч наших учителів з американськими музиками-учителями. Як головну частину цієї зустрічі намічено показ гри учнів УМІ і дискусію на педагогічні теми між американськими й українськими учителями.

На цю імпрезу, що відбулася у великій залі фундації Ґріффіта в Ньюарку, 30-го грудня 1957 року від год. 10:30 до 1-ої впол., прибуло, крім президії самої фундації — поверх 150 американських музик-учителів. Із сторони УМІ були присутніми: п. Д. Каранович, в якої руках було переведення імпрези, п. О. Чипак, п. Г. Клим, Р. Темницька, Т. Богданська, директор УМІ Р. Савицький і деякі запрошені гості-українці.

Ціла імпреза проходила серед високо-культурної, свобідної атмосфери, яку потрапив витворити вступним словом референт навчання фундації, п. Фрісвік, і в якій усі приявні, як фахівці, себе вповні розуміли. Після інформаційної доповіді директора УМІ, Р. Савицького про ґенезу створення УМІ, його структуру і систему праці — увага усіх звернулась на центральний пункт імпрези: демонстрацію гри учнів, яка опісля стала основою дуже цікавої дискусії.

Учні М. Цибик, О. Нагнибіда, Д. Роговський, Б. Рицар, Б. Кобзар і Л. Рудницька, знаменито підготовані своїми учительками (Д. Каранович, О. Чипак, Г. Клим) і розуміючи вагу цієї незвичайної імпрези — виконували свою нелегку програму справді дуже добре і тим блискуче демонстрували перед американськими музиками — наші, українські можливості. За їх гру, зразкову поведінку і відважні, та інтеліґентні відповіді на безпосередні питання американців — належиться їм похвала і велике признання.

Учителі американці, які з початку ставилися до імпрези із зрозумілою резервою, одержавши від п. Каранович інформації про вік учнів і роки їх студій, та уважно і з нескриваним зацікавленням, прослухавши повну програму, — прямо засипали наших учителів і самих учнів питаннями із різних ділянок педагогічної праці. На питання американців відповідали учителі даного учня і ці відповіді, подавані п. Каранович, п. Чипак і п. Клим, не лише переконали американців про відповідну фахову підготовку і досвід наших учителів, але також, — ми певні — були для них доброю інформацією з ділянки музичної педагогіки. В дискусії заторкнено цілий ряд елементарних навчальних питань і також проблему провадження молоді в цьому напрямі, щоб вона не тікала від труду праці, не шукала вигод безділля і не заступала справжніх вартостей спрощенням і сурроґатами.

Президентка і власничка фундації, п. П. О. Ґріффіт зацікавилася особисто нашими учнями, розмовляла з кожним і висловила велике задоволення з того приводу, що мала нагоду пізнати українців, як знаменитих працівників на полі музики.

Р. С.

Перон дістав право азилю в Домініканській Республіці

Сіюдад Трухілльо. — Домініканська Республіка. — Сюди прибув колишній диктатор Арґентини Хуан Д. Перон, який того ж самого дня, це значить 27-го січня, виїхав літаком із столиці Каракасу, Венесуеля. Перон втік із Венесуелі після того, як його приятель, колишній президент Маркос Перез Хіменез зрезиґнував і свого становища внаслідок революції та залишив країну, втікаючи до Домініканської Республіки. Від 1955 року Перон перебував вже в таких державах: Параґвай, Панама, Нікараґва і Венесуеля. Із Венесуелі Перон керував рухом своїх прихильників в Арґентині, проти чого протестував був демократичний арґентинський уряд і зірвав дипломатичні зв'язки з Венесуелею, уряд якої не хотів обмежити політичну діяльність Перона.

Драйден домагається, щоб американські ракети дісталися на Місяць

Ню Йорк, Н.Й. — Директор Крайового Дорадчого Комітету для справ Аеронавтики д-р Г. Л. Драйден промовляв на зборах Інституту Аеронавтичних Наук в готелі „Шератон Астор" і домагався, щоб Америка змобілізувала всі урядові, промислові й наукові засоби для збудування штучного сателіта, в якому могла б летіти людина, що потрапила б дістатися на Місяць або сусідні плянети. Д-р Драйден заявив, що „справа втримання миру в світі і добробуту вимагає, щоб ЗДА вели перед в здійснюванні цієї програми", а це можна тим легше осягнути, що ця країна має і науковців і потрібні ресурси, щоб бути першою в дослідах міжплянетних просторів. На думку д-ра Драйдена досліди треба б вести одночасно в двох напрямках: в збудуванні літака-ракети, що без людини могла б дістатися на Місяць, і в змаганні до збудування ракети, в якій могла б бути людина, що дісталася б на Місяць.

Рутер домагається, щоб федеральна комісія розглянула пропозиції про збільшення цін

Вашингтон. — Голова Об'єднаних Автомобільних Робітників Волтер П. Рутер зізнавав на Сенатській Протитрестовій Підкомісії і домагався, щоб окрема федеральна комісія розглядала пропозиції підприємців на збільчення цін на товари. На думку Рутера здійснення його пропозиції зовсім не буде рівнорядним із контролею цін, бо кожна фірма „матиме вільну руку" збільшувати або не збільшувати ціни на свої товари незалежно від опінії федеральної комісії. Рутер зізнавав в справі подорожчання авт моделів 1958 року. Він закидав автовим фірмам егоїзм і несуспільне становище при збільшуванні цін на авта і при відмові збільшити також і заробітні платні робітників. Голова цієї підкомісії сенатор Естес Кіфовер заявив, що він не хотів би, щоб ця підкомісія стала тереном бою за збільшення заробітків.

В Ісляндії програли соціялісти і комуністи

Рейкіявік. — За остаточним підрахунком у неділльних виборів в Ісляндії велику поразку зазнав теперішній уряд, який спирається на трипартійній коаліції лівої партії „Оборони", соціялістів і комуністів. Незалежна партія, яка виступила проти тієї урядової коаліції, виграла 52% всіх мандатів та здобула більшість в 14-х більших місцевостях Ісляндії, включно з її столицею. Комуністи втратили 20% попередніх голосів, соціялісти 30%, а „Партія оборони" взагалі вийшла розбита. Теперішній уряд, який вийшов з виборів у 1956 році, схилявся до невтральности, дармащо формально залишався далі в НАТО. Однак ісляндський парлямент прийняв був резолюцію, яка закликала до ліквідації американської морсько-летунської бази в Ісляндії. Вправді ця база залишилась, але соціялістичний уряд Ісляндії з двома комуністами-міністрами завжди являв собою потенціяльну можливість різних несподіванок. Теперішня його поразка є скріпленням західніх позицій в Ісляндії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАГО, Ілл. — Управа 301 Відд. ім. Д. Вітовського, повідомляє, що 12-го січня Загальні Збори вибрали нову Управу на 1958 рік в такому складі: В. Іващук, голова, Р. Шерстюк, заступник голови, М. Кристаль, фін. секр., Ю. Паславський, рек. секр., А. Доманчук, опікунка хворих. Контр. Комісія: Н. Ткачинський, голова, О.Ліневич, М. Ляхів. — Рівночасно повідомляємо, що місячні збори відбуватимуться кожної першої неділі в місяці, а членські вкладки приймається кожної першої і другої неділі в місяці. Також подаємо до відома членам, що 2-го лютого 1958 р., о год. 1-ій по пол. відбудуться звичайні місячні збори, на яких буде вибраний делеґат і заступник делеґата на конвенцію УНСоюзу в Клівленді, Огайо.